

ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І МІЖНАРОДНА ОСВІТА - 2026:

реформи в умовах
непрогнозованих впливів

100
років

Інституту педагогіки
НАПН України

Матеріали
X Міжнародної
наукової
конференції
27 травня
2026 року

Київ 2026

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ**

**ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І
МІЖНАРОДНА ОСВІТА – 2026:
РЕФОРМИ В УМОВАХ
НЕПРОГНОЗОВАНИХ ВПЛИВІВ**

**X Міжнародна наукова конференція
27 травня 2026 року, м. Київ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Київ 2026

**NATIONAL ACADEMY of EDUCATIONAL SCIENCES of UKRAINE
INSTITUTE OF PEDAGOGY of the NAES of UKRAINE**

**COMPARATIVE & INTERNATIONAL EDUCATION 2026:
REFORMS IN THE CONTEXT OF UNPREDICTABLE SHOCKS**

10th International Conference
May 27, 2026, Kyiv

BOOK of ABSTRACTS

Kyiv 2026

УДК 37.014.5(100+477)(082)

П 26

*Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 7 від 18 червня 2026 року)*

За загальною редакцією

Олени Локшиної, доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України, завідувача відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України

Рецензенти:

Микола Головка, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, заступник директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України

Наталія Приходькіна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2026: реформи в умовах непрогнозованих впливів : збірник матеріалів X Міжнар. наук. конф. (м. Київ, 27 травня 2026 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України [за заг. ред. О.І. Локшиної]. Київ – Дрогобич : ТзОВ "Трек ЛТД", 2026. – 410 с.

DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-8591-27-4-2026-410>

До збірника включено матеріали X Міжнародної наукової конференції «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2026: реформи в умовах непрогнозованих впливів» (Київ, 27 травня 2026 р.). Матеріали збірника висвітлюють результати досліджень з актуальних проблем методології компаративістики у сфері освіти, освітніх реформ, цифрової трансформації, інтеграційних процесів у науці й освіті, розвитку інклюзивного та багатокультурного освітнього середовища, формування демократичних цінностей, національної ідентичності та патріотизму.

Для розробників освітньої політики, науковців, викладачів, студентів, аспірантів і докторантів.

УДК 37.014.5(100+477)(082)

Тези подано в авторській редакції. За зміст публікацій і достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори.

The views, information, or opinions expressed in this Book of Abstracts are solely those of the Conference participants.

ISBN 978-617-8591-27-4

© Інститут педагогіки НАПН України, 2026
© Олена Локшина, 2026
© Автори статей, 2026

ЗМІСТ

Організатори конференції	13
Олег Топузов. До 100-річчя Інституту педагогіки НАПН України.....	14
Олена Локшина. Відділ порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України: 55 років інформаційної спадщини та 35 років розбудови національної компаративістики в освіті.....	19
Конференція «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта» як платформа наукового діалогу.....	25

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Oksana Bykonja, Serhii Bykonja. Students' motivation to learn in prisons and healthcare facilities.....	26
Natalia Demchyk. Organizational and Methodological Framework for Preparing School Youth for Family Formation in the Nordic Countries.....	30
Alina Dzhurylo. Fair Education for All: Equality, Equity and Justice in the European Education Area.....	32
Iryna Ivaniuk. Parents' and Students' Expectations for Improving The Information-Digital Environment of an Educational Institution: Research Results.....	35
Tetiana Khvalyboha, Nadiya Fedchyshyn. Integration of Digital Technologies in the Training of Medical Interpreters in Higher Education Institutions in the USA.....	38
Natalia Kosharna, Lada Petryk. European experience for developing future teachers' autonomy through the implementation of independent learning strategies.....	41
Susanna Kytaieva, Yaroslava Fedoriv. Cognitive Load Theory as a Framework for Pedagogical Intervention in Graduate Academic Presentations Training.....	46
Valerii Lashkul. Rethinking Indicators of Educational Equity: A Comparative Analysis of Emergency Remote Teaching Policies.....	51
Andrii Lytvynchuk, Nataliia Pron. Transformation of Ukraine's Educational Policy in the Context of European Integration Processes.....	54

Iłona Mariuts. Differentiated Instruction and Intervention Structures in Florida Elementary Schools: A Comparative Perspective	58
Kateryna Olender. The Impact of Digitalization on English Language Learning	61
Anna Ostapenko. Practical Models for Implementing AI and Language Technologies (Experience of Iceland and Belgium)	64
Oksana Ovcharuk. Competence Aspects in Assessing the Effectiveness of Digital Environment Use in Institutions of General Secondary Education	69
Kateryna Shykhnenko. The Impact of American Universities on Global Research Rankings	72
Oksana Sovhar. Digital Transformation of Language Training for Future Military Officers	75
Liubov Terletska. Features of Transformation of Primary School Teachers Training in Ukraine	78
Volodymyr Yatsenko. Individual Reflections on the Design and Implementation of the Humanization of the Content of Geography Teaching in Grades 7–9	83
Євгеній Абросімов, Вікторія Мізюк. Цифрові компетенції учителів інформатики як предмет дослідження сучасних зарубіжних учених	88
Вікторія Аніщенко, Людмила Олефір. Особливості соціально-виховної роботи із засудженими в умовах непередбачуваних впливів: компаративний та міжнародний вимір	92
Наталія Базима, Христина Ковчак. Статистичний аналіз мережі закладів освіти України та їх кадрового складу	94
Ірина Борисенко. Стратегічна трансформація науково-освітньої сфери України	98
Марія Братко. Студентські сервіси університетів США у забезпеченні академічного успіху: компаративні орієнтири для України	101
Владислав Бутаков. EDTECH-інструменти у цифровій екосистемі університету: сутність поняття і їх використання	106
Віра Бутова, Олексій Підгорний. Громадянське виховання у країнах Європейського Союзу	109

Тетяна Видайчук. Стратегія деконструкції імперських наративів у сучасній мовній освіті України.....	112
Анатолій Вихрущ. Реформа освіти в Польщі: виклики і перспективи.....	115
Олена Войтенко. Приклад для наслідування як найефективніший інструмент відновного підходу.....	118
Дар'я Вороніна-Пригодій. Інноваційні практики шкільної освіти в умовах освітньої мобільності учнів з України.....	122
Ольга Гайдук. Організаційні засади підготовки докторів філософії у ФРН.....	127
Оксана Глушко. Стратегічні орієнтири інклюзивної трансформації шкільної освіти в контексті європейської інтеграції.....	133
Марина Гончарук. Реформування дошкільної освіти в Україні та Німеччині в умовах глобальної нестабільності: порівняльний аналіз тенденцій.....	135
Юлія Гопкало. Взаємодія педагогів закладів загальної середньої освіти з батьками як складова безпечного освітнього простору: порівняльний аналіз європейських освітніх практик.....	140
Катерина Груздьова. Формування навчально-пізнавальної компетентності студентів коледжів засобами 3D-моделювання у процесі вивчення геометрії.....	144
Андрій Гуржій, Микола Пригодій. Міжнародні та вітчизняні підходи до впровадження генеративного штучного інтелекту у SMART-комплекси професійної освіти.....	147
Дар'я Демчук-Маригіна. Місце географічного складника при вивченні інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» в 5 класі Нової української школи.....	153
Аліна Джурило. Формування стійкості шкільної освіти в умовах воєнних загроз: міжнародний досвід та українські практики.....	156
Юлія Доброносова. Ціннісний потенціал сучасної української літератури в освітній комунікації як відповідь на виклики екзистенціальної війни.....	159

Олександр Дружинін. Трансформація змісту іншомовної підготовки військовослужбовців під впливом бойового досвіду: компаративний аспект	165
Петро Живодер. Фахова передвища освіта в контексті кращих європейських практик розвитку у здобувачів критичного мислення	168
Оксана Жизномірська. Багатокультурний світ інклюзії та рівності: основні виміри освітнього різноманіття	172
Алла Загородня. Комеморативні практики у сучасній гуманітаристиці: концептуальні підходи та освітній вимір	177
Сергій Захарін. Трансформація поняття «освітня послуга» у науково-економічному дискурсі (2005–2021 рр.)	178
Юлія Заячук. Оксфордський університет: академічні традиції та сучасні освітні практики	180
Марія Зелемська. Інноваційні підходи до гейміфікації освітнього процесу	183
Ірина Іванюк. Класифікація інструментів і сервісів штучного інтелекту за педагогічною функцією	185
Юлія Іриневич. Інформаційно-аналітичне забезпечення інклюзивної освіти в умовах воєнного стану та євроінтеграції України	187
Василь Ісарук. Роль музейної педагогіки у формуванні національної ідентичності здобувачів освіти в умовах сучасних викликів	191
Віктор Кавецький. Особливості підготовки педагогічних працівників до роботи в умовах інклюзивного середовища	196
Тетяна Калашникова. Професійно-орієнтоване навчання іноземних мов і культур в умовах міжнародної академічної мобільності	199
Олексій Караманов. Музейна педагогіка як освітня інновація у вимірах компаративістики	203
Надія Кічук. Вектори перезавантаження вітчизняної вищої школи: фокус кращих практик зарубіжжя під час глобальної нестабільності	206
Маргарита Козир. Методологія порівняльно-педагогічного аналізу підготовки магістрів у країнах ЄС в умовах глобальної нестабільності	209

Родіон Колишко. Порівняльні аспекти професійного розвитку педагогів у Данії та Україні.....	213
Ольга Комар. Європейський досвід впровадження інноваційних технологій у підготовці майбутніх учителів початкової школи	216
Тетяна Коноваленко. Міжнародні проекти як рушійна сила освітніх інновацій.....	219
Марія Корман. Педагогіка повільного мислення в епоху швидкого контенту: нові сенси уроку НУШ.....	223
Кирил Котун. Особливості підготовки докторів філософії в галузі освіти у Фінляндії: досвід Університету Гельсінкі.....	226
Оксана Кравчина. Використання штучного інтелекту в професійній діяльності вчителів: порівняльний аналіз країн Балтії, Фінляндії та України.....	230
Кирило Крищенко, Ганна Белінська. Стимулююче фінансування закладів освіти як інструмент підвищення стійкості в умовах глобальної нестабільності.....	235
Володимир Крячко. Міжнародний досвід забезпечення якості професійної освіти у Швеції та перспективи його реалізації в Україні.....	240
Світлана Кузьменко. Етичні та педагогічні аспекти інтеграції штучного інтелекту в підготовку майбутнього вчителя початкових класів: український та міжнародний досвід.....	242
Олег Кулачинський, Ніка Каменчук. Цифрові інструменти трансформації освітнього середовища: стратегічний вимір та перспективи інтеграції в національну екосистему.....	246
Владислав Купальний. Участь користувачів соціальних послуг у професійній підготовці майбутніх соціальних працівників: досвід Великої Британії.....	249
Олексій Листопад, Наталя Листопад. Академічна мобільність як чинник інтеграції до глобального освітнього середовища: компаративний вимір в умовах сучасних викликів.....	253
Ганна Лінник, Ірина Морачковська. Гейміфікація навчання математичного аналізу: досвід впровадження дидактичної гри «Математичні асоціації».....	258

Олена Локшина. Освітні втрати у міжнародному дискурсі: перелік концептуальних орієнтирів.....	260
Сергій Лондар, Лідія Лондар, Іван Гайдук. Освіта в контексті соціальної ефективності: багатокраїнний порівняльний аналіз.....	262
Руслана Луцик-Андрушко. Супервізія у професійній підготовці психологів до роботи з військовослужбовцями: міжнародний досвід та перспективи впровадження в Україні.....	267
Олександр Малихін, Інна Ліпчевська. Оцінювання критичного мислення здобувачів профільної середньої освіти: міжнародний досвід й український контекст.....	270
Ірина Малицька. Штучний інтелект як інструмент цифрової трансформації середньої освіти у Великій Британії.....	272
Ірина Мардарова, Наталія Гуданич. Інтеграція України до європейського дослідницького простору: освітньо-наукові аспекти.....	275
Наталія Мацієвська. Інноваційна стійкість освіти в умовах BANI-світу: міжнародний і український контекст.....	280
Віталій Мирошніченко. Використання штучного інтелекту у стоматологічній освіті США.....	283
Ольга Мілютіна. Інтегроване навчання (CLIL) у різних освітніх системах: можливості імплементації в Україні.....	287
Юрій Могильний. Деколонізація освітнього наративу через музейну педагогіку: компаративний аналіз досвіду України та постколоніальних суспільств.....	290
Ярослава Мозгова. Чинники результативності програм подолання освітніх втрат: порівняльний аналіз європейського досвіду (2020–2025).....	294
Петро Мороз. Формування дослідницької компетентності учнів з історії: український і зарубіжний досвід.....	297
Світлана Науменко. Трансформація методології PISA відповідно до нових освітніх пріоритетів і суспільних викликів.....	301
Оксана Овчарук. Очікування вчителів щодо цифрової підтримки професійного розвитку: огляд досліджень.....	304

Андрій Озарчук. Трансформація інклюзивного освітнього середовища через мультимодальну екосистему штучного інтелекту в умовах глобальних викликів сьогодення.....	307
Марія Оліяр. Формування гуманістичних ціннісних орієнтацій майбутніх учителів початкових класів.....	310
Анна Остапенко. Інструменти спостереження за якістю викладання та прогресом студентів у Бельгії як елемент сучасних освітніх інновацій.....	312
Єлизавета Панченко. Програма «Вивчаю – не чекаю» та базові компетентності учнів: результати та їх інтерпретація.....	318
Надія Постригач. До питання про організацію та функціонування докторських шкіл у Республіці Польща.....	321
Микола Пригодій. Промпт-інжиніринг у структурі цифрової компетентності педагогів у контексті DigComp 2.2.....	327
Юлія Руднік. Цифрові технології як засіб формування міжкультурної компетентності студентів у процесі вивчення дисципліни «Міжкультурна комунікація».....	332
Антоніна Савчук, Ольга Чемерис. Порівняльний аналіз дидактичного потенціалу хмарних сервісів щодо організації групової роботи з математики.....	335
Аліна Сбруєва. Від описової методології до методології дослідницького вибору: нові орієнтири у порівняльно-педагогічному дослідженні.....	340
Світлана Сисоєва. Культурологічні засади європейських освітніх реформ: педагогіка культури.....	342
Михайло Смага. Використання браузерної офлайн-IDE PyRoom для забезпечення безперервності навчання програмування в умовах нестабільної інфраструктури.....	346
Ірина Соколова. Методологічні трансформації компаративних досліджень освіти в умовах криз і воєн.....	348
Наталія Сороко. Методи використання цифрових технологій для моніторингу STEAM-освіти.....	352

Олеся Стойка. Освітні інновації як інструмент забезпечення стійкості системи освіти в кризових умовах.....	356
Оксана Сурмач. Музейно-педагогічна діяльність як засіб формування національної свідомості майбутніх учителів.....	359
Олена Тадеуш. Університетські ініціативи з підготовки педагогів до формування підприємницької компетентності здобувачів вищої освіти у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії.....	361
Наталія Титаренко. Індикатори впровадження реформи дошкільної освіти України в умовах непередбачуваних впливів.....	366
Інна Ткаченко. Педагогічна підтримка академічного успіху здобувачів мистецьких спеціальностей в умовах непередбачуваних освітніх викликів.....	369
Лариса Удовиченко. Адаптація теорії семантичних хвиль у літературній освіті Нової української школи.....	373
Надія Федчишин, Наталія Єлагіна. Педагогіка травми та подолання ПТСР у молоді: досвід Німеччини та України.....	375
Анастасія Федчишина. Неформальна освіта дорослих в Україні і Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії: компаративний аналіз.....	378
Димитрій Хвалибога, Тетяна Хвалибога. Формування інклюзивного освітнього середовища під час викладання клінічних дисциплін у медичних університетах Південної Кореї.....	381
Світлана Цимбалюк. Цифрові інструменти в системі академічної підтримки студентів: досвід університетів США.....	384
Наталія Чаплінська. Вивчення іноземної мови через волонтерство як інструмент формування національної ідентичності.....	387
Марія Шараєвська, Тетяна Дерепя. Трансформація профільного навчання в старшій школі: передумови та пілотний етап.....	389
Георгій Шевченко. Адаптація зарубіжного досвіду та інтеграція сучасних методик подолання когнітивного перевантаження учнів до освітнього процесу в умовах воєнних дій.....	394

Світлана Шевченко. Історична пам'ять як складник змісту шкільної освіти: теоретичні підходи та освітній потенціал (2005–2021 рр.).....	398
Роман Шкурат. Кар'єрна підтримка здобувачів вищої освіти: досвід університетів США.....	402
Галина Шукалюк. Професійна освіта в контексті цілей сталого розвитку: інтеграція цифрових технологій, освітньої комунікації та культури безпеки.....	405

Список використаних джерел

- Brander, P., De Witte, L., Ghanea, N., Gomes, R., Keen, E., Nikitina, A., & Pinkevičiūtė, J. (2020). *Compass: Manual for human rights education with young people* (2nd ed., updated). Council of Europe Publishing. <https://www.coe.int/en/web/compass>
- Council of Europe. (2010). *Recommendation CM/Rec (2010)7 of the Committee of Ministers to Member States on the Council of Europe Charter on Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education*. <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1621697>
- Eurydice. (2005). *Citizenship education at school in Europe*. Brussels: Eurydice.
- Slavkova, L., & Kurilić, M. (2023). *Great expectations: Demands and realities of civic education in Europe*. THE CIVICS Innovation Hub. <https://www.thecivics.eu>
- Zaleskienė, I. (2008). *Civic participation of young people at age 16–24*. http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/tyrimai/sb/Visuomeniskai_aktyvus_asm_2009_03_10.pdf

СТРАТЕГІЯ ДЕКОНСТРУКЦІЇ ІМПЕРСЬКИХ НАРАТИВІВ У СУЧАСНІЙ МОВНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ

Тетяна ВИДАЙЧУК, к.філол.н., доц.

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-7290-0006>

Попри більше ніж тридцять років суверенності сучасної держави Україна, її освітній простір ще й досі позначений імперськими наративами різного змісту. Навіть зі шкільних підручників з української мови, створених на основі модерних програм із застосуванням компетентнісного підходу, виринають смисли, що оприявнюють почуття меншовартості та зберіють постколоніальний синдром – дивитися на власне минуле очима метрополії. Ці конструкти виправдовували спочатку російську, а потім радянську експансію, асиміляцію та заперечували право українців на власну історію. Нині, у часи боротьби українців за державність, власні території, особливо гостро постає потреба відновлення мовної картини світу без нав'язаних ззовні викривлень.

Одним із найбільш укорінених вважаємо міф про «націю нізвідки», «націю без історії», «народ без мови». Питання історії живої української мови, становлення і розвитку писемності, історії літературної мови у староукраїнську добу залишаються поза належною увагою авторів підручників з української мови. Ми вже звертали увагу освітянської спільноти на цю проблему у таких публікаціях «Формування історичної пам'яті в учнів старших класів засобами підручників з української мови» (Видайчук, 2017), «Аспекти історії української мови як засіб формування національної ідентичності та історичної пам'яті» (Видайчук, 2022) та ін. Українська дидактика потребує вичерпної теорії, методики та практики

щодо опрацювання такого матеріалу в шкільному освітньому процесі. Інакше міф подоланим не буде.

Викривленим під впливом радянської мовної політики є, на нашу думку, й пропоноване учням уявлення про діалектну мову. Діалектні слова ще за радянських часів вважались помилковими, а діалект – помилковим мовленням, а не територіальним варіантом української мови. У такій ситуації автори підручників і вчителі перетворювались на агентів масового окультурення. Зрозуміло, що в цій ситуації табувалися просторозмовні слова і жаргонізми. Це поступово формувало міф про літературну мову як недосяжний еталон, як про іконічний образ, а не систему одиниць, якими можна й потрібно спілкуватися в усіх комунікативних ситуаціях в усіх сферах життя і діяльності. Що, своєю чергою, призвело до травми меншовартості – «я не буду говорити українською, бо роблю це з помилками». Байдуже, що при цьому користувалися російською з помилками. Важливим був результат: не буду говорити українською. З огляду на це українській лінгводидактиці варто приділяти належну увагу усім варіантам мови – літературній, територіальним і соціальним діалектам, а також усним і писемним форматам спілкування (Маленко, 2024).

Імперські наративи поширювалися і примножувалися не лише через наукові псевдотеорії на кшталт «східнослов'янської мовної єдності» чи «колиски трьох братніх народів», а й через викривлене слововживання. Порівняйте *русифікація* і *зросійщення*, *русизми* і *росіянізми*. Одні лексеми походять від етноніма *Русь*, а інші – від назви імперії *росія*. (Тараненко, 2019, с. 26). *Русифікація* і *русизм* викликають хибну асоціацію зі словом *Русь* чи то в значенні назви давньої слов'янської держави, чи то як давньої назви України. А *русизми* і *русифікація* не мають стосунку ні до одного, ні до іншого. На зв'язок з *російською мовою* і *росією* вказують терміни *зросійщення*, *росіянізація*, *росіянізм*. Іншим прикладом подібного викривленого слововживання може бути приклад колокації лексем у законодавчому терміні *Акт проголошення державної незалежності України / Акт відновлення незалежності України* стосовно події 24 серпня 1991 року.

Мовна освіта має розкривати стратегії мовної маніпуляції, які використовуються для створення ідеологічних наративів. У лінгвостилістиці та медіалінгвістиці доведено, що типовими засобами маніпуляції свідомістю через застосування мовних одиниць є вживання епітетів і метафор. Тож окрім стилістичних функцій цих одиниць як тропів художнього стилю, варто звертати увагу при їх вивченні й на функціонування в інших стилях літературної мови. Наприклад, задля розвитку критичного мислення та водночас формування фактажу про типологічні особливості української мови варто розглянути такі метафоричні утворення *калинова мова*, *солов'їна мова*, *милозвучна мова*,

материнська мова, мовний кордон, мова – щит тощо. Та дати їм об'єктивну оцінку.

Вважаємо, що лінгвокраїнознавчий підхід у викладанні української мови (саме як рідної мови) може стати вдалою стратегією подолання імперських наративів. Так мова розглядатиметься не лише як засіб комунікації, а як маркер ідентичності та «мовний кордон» суверенітету. Але має йтися не про просту популяризацію та пояснення стилістичних чи соціолінгвістичних особливостей застарілих або витіснених слів (наприклад, *світлина, летовище, крамниця*) замість запозичених з російської або англійської відповідників, а про формування вираженого усвідомленого ставлення до мовних одиниць (Данилевська, 2025).

У старшій школі видається продуктивним застосування принципів проектного навчання. До прикладу, здобувачі освіти у країнах Європи створюють свій «мовний паспорт», укладають своє «мовне портфоліо» – це інструмент для збирання, систематизації та оцінювання досягнень учня у вивченні рідної мови. Такі документи-проекти демонструють і фіксують індивідуальний прогрес дитини, її творчі здібності та вміння застосовувати мову на практиці. Основна мета такого портфоліо – навчити школяра бачити свій ріст, аналізувати помилки та самостійно покращувати мовну культуру. Також можна залучати учнів до дослідження «мовного обличчя» міст, що допомагає бачити особливості побутування української мови у реальному публічному просторі (вивіски, реклама чи топоніми) – тобто не у книжці чи підручнику, а в «реальному житті».

У Державному стандарті базової середньої освіти ключовими компетентностями визначені такі: вільне володіння державною мовою – базова здатність розуміти мову як національний код, вільно користуватися лексичним та фразеологічним багатством, розуміти приховані змісти, стилістичні конструкції, вільно будувати висловлення; громадянська, соціальна і культурна компетентності – здатність усвідомлювати свою національну ідентичність, розуміти історичний та культурний контексти своєї нації, розуміти творчість як форму самовираження. Формування таких компетентностей не можливе лише на уроках української мови. Зазначені вміння інтегруються під час вивчення української мови, української літератури, історії України, інших дисциплін суспільно-гуманітарного циклу. Тож для вибудови цілісного українськоцентричного світорозуміння потрібна ще й міждисциплінарна узгодженість.

Ключові слова: імперські наративи, мовна освіта, лінгводидактика, лінгвокраїнознавство, українська мова.

Список використаних джерел

Видайчук, Т. Л. (2017). Формування історичної пам'яті в учнів старших класів засобами підручників з української мови. *Проблеми сучасного підручника*, 19, 47–56.

- Видайчук, Т. Л. (2022). Аспекти історії української мови як засіб формування національної ідентичності та історичної пам'яті. *Український педагогічний журнал*, 2, 48–63. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-2-48-63>
- Данилевська, О. М. (2025). Деколонізація змісту шкільної освіти в Україні: Соціолінгвістичний аспект. *Українська мова*, 2(94), 3–25.
- Маленко, О. О. (Ред.). (2024). *Сучасна українська лінгводидактика: Теорія і практика навчання мови в закладах освіти* (колективна монографія). ХНПУ імені Г. С. Сковороди.
- Тараненко, О. О. (2019). Нові тенденції в поширенні елементів російської мови в корпусі й текстах української літературної мови. *Мовознавство*, 2, 3–32.

РЕФОРМА ОСВІТИ В ПОЛЬЩІ: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Анатолій ВИХРУЩ, д.пед.н., проф.

Тернопільський національний медичний
університет імені І.Я. Горбачевського
м. Тернопіль, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-4177-4614>

Сучасний етап розвитку педагогічної науки і практики характеризується новими викликами. По-перше, реальністю стала війна, яка буде впливати на всі аспекти життєдіяльності упродовж десятиліть. По-друге, значно збільшується динамічність процесів. Освітні системи, які завжди відзначалися стабільністю, змушені швидко реагувати на несподівані виклики. У цих умовах значно зростає роль компаративістики, яка покликана описувати явища міжнародного рівня, вивчати причини і наслідки, пропонувати прогностичні моделі. Важливо використовувати найновішу інформацію з різних джерел. Прикладом може слугувати перша енцикліка, яку оприлюднив Папа Римський Лев XIV у травні 2026 р. У документі схарактеризовано важливі для компаративістики ідеї: важливість цивілізаційного вибору; системний пошук правди; дотримання етичних засад (гідність особи, спільний добробут, солідарність і справедливість, відповідальність, доступність цифрових технологій); важливість інновацій (штучний інтелект, когнітивні науки, нанотехнології, робототехніка, біотехнології) характеристика інтегрального розвитку як процесу в якому виховання людини і народів поєднує всі прояви екзистенції та зберігає майбутнє для нових поколінь; доцільність інтегральної екології тощо (Stolica Apostolska, 2026). Не втрачає актуальності недостатньо вивчений досвід минулих років. Як приклад можна назвати системне трактування гри в романі нобелівського лауреата Германа Гессе (Вихрущ, 2024).

На нові виклики сучасності вдало реагують польські колеги. Нещодавно закінчилася реформа системи освіти (гімназії втратили свій статус), а з вересня 2026 р. розпочинаються нові системні зміни. Щоб